Instanța de fond: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Russu N.
Dosarul nr. 2a-2427/25 (2-24092763-02-2a-09072025)

**D E C I Z I E**

5 noiembrie 2025 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Centru

Instanța compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecătorul: Arhip Valeriu
Judecătorii: Corlăteanu Diana și Ghedrovici Nicolae
Grefier: Goncear Violeta

examinând în şedinţă de judecată publică, cererea de apel declarată de Untilă Andrei prin intermediul reprezentantului său, avocatul Bordeniuc Iurii împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 8 aprilie 2025, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Untilă Andrei împotriva Olesei Untilă cu privire la desfacerea căsătoriei și la cererea de chemare în judecată reconvențională înaintată de Untilă Olesea împotriva lui Untilă Andrei, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Rîșcani cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copiilor minor,

**a c o n s t a t a t:**

**Circumstanțele cauzei:**

La 16 august 2024, Untilă Andrei s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Untilă Olesea cu privire la desfacerea căsătoriei.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul Untilă Andrei a indicat că s-a căsătorit cu Untilă Olesea la 31 octombrie 2009, eveniment înregistrat și trecut în registrul actelor de stare civilă la nr. 1259, la data de 31 octombrie 2009, de către OSC mun. Chișinău, Republica Moldova.

Susține că din căsătoria cu Untilă Olesea are doi copii Untilă *****, anul nașterii ***** și Untilă *****, născut la *****.

Indică că, căsătoria poartă un caracter formal. Susține că viață în comun cu Untilă Olesea a eșuat.

Menționează că, cu pârâta nu locuiește împreună de șase luni.

Relevă că, la încercările sale de a păstra familia, avea rezultate negative, ceea ce atrage după sine imposibilitatea concilierii familiale.

Susține că, a ajuns la unica concluzie, că a păstra familia în continuare este imposibil și este împotriva termenului de împăcare.

Consideră că căsătoria poate fi desfăcută fără acordarea unui termen de conciliere. Relevă că, litigii patrimoniale și litigii privind determinarea locului de trai a copiilor minori nu sunt. Invocă că, Untilă Olesea refuză să se prezinte la Oficiul Stării Civile sau la notar pentru soluționarea problemei.

În drept, reclamantul Untilă Andrei și-a fundamentat cererea de chemare în judecată în temeiul dispozițiilor art. 37 din Codul familiei, art. 166 -168 din Codul de procedură civilă și a solicitat desfacerea căsătoriei încheiate cu Untilă Olesea.

La 05 decembrie 2024, în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond, Untilă Olesea a depus cerere de chemare în judecată reconvențională împotriva lui Untilă Andrei, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Rîșcani, mun. Chișinău cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori Untilă ***** cu mama, Untilă Olesea și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori Untilă ***** și Untilă ***** (f.d. 23-26).

În susținerea cererii de chemare în judecată reconvențională, reclamanta expune faptul că, în prezent, locuiește separat de pârât, iar între părți nu există un consens cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori. Totodată, având în vedere vârsta copiilor, gradul de atașament afectiv, precum și capacitatea reclamantei de a asigura condiții corespunzătoare pentru creșterea, educarea și dezvoltarea acestora, consideră că este pe deplin aptă să le ofere un mediu stabil și favorabil dezvoltării lor armonioase.

Reclamanta menționează că ambii copii minori frecventează instituția de învățământ din municipiul Chișinău, respectiv Liceul Teoretic „George Călinescu”. Apreciază că, pentru dezvoltarea sănătoasă și echilibrată a minorilor Untilă ***** și Untilă *****, este în interesul superior al acestora să locuiască împreună cu mama. În același timp, precizează că stabilirea domiciliului prin intermediul instanței de judecată se solicită doar în privința minorului Untilă *****.

Reclamanta subliniază că principiul creșterii fraților împreună reprezintă un element esențial al interesului superior al copilului, nu doar în situațiile în care între aceștia există legături afective puternice, iar separarea ar genera traume psihologice semnificative, ci și în cazurile în care separarea ar putea conduce la deteriorarea definitivă a relațiilor dintre frați, inclusiv ca urmare a influențelor negative exercitate de părinți. În situația în care interesele copiilor impun conviețuirea acestora, creșterea împreună contribuie la menținerea și consolidarea relațiilor firești de afecțiune frățească, prevenind apariția unor rupturi emoționale cu impact negativ asupra dezvoltării lor viitoare.

Se arată că, pe măsură ce copilul înaintează în vârstă, nevoile sale fizice, morale și intelectuale se intensifică, iar pentru satisfacerea acestora este indispensabil și aportul financiar al tatălui, respectiv al pârâtului, în vederea

acoperirii cheltuielilor cotidiene necesare întreținerii copiilor. Reclamanta precizează că nu se opune implicării tatălui în viața minorului *****, însă consideră că, după desfacerea căsătoriei, există riscul diminuării gradului de implicare părintească.

În acest context, reclamanta invocă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia, în cauzele ce privesc copiii, evaluarea elementelor care servesc cel mai bine interesului copilului are o importanță primordială (cauza *Johansen împotriva Norvegiei*, hotărârea din 7 august 1996, §64). De asemenea, interesul copilului trebuie să prevaleze în orice decizie care îl privește (cauza *Gnahoré împotriva Franței*, nr. 4003/98, §59). Curtea a statuat că acest interes are un caracter dual: pe de o parte, garantarea unei dezvoltări într-un mediu sănătos, iar pe de altă parte, menținerea relațiilor copilului cu familia, cu excepția situațiilor în care aceasta s-a dovedit a fi inadecvată, întrucât ruperea acestor legături conduce la pierderea rădăcinilor familiale (cauza *Maumousseau și Washington împotriva Franței*, nr. 39388/05, §67).

Reclamanta face trimitere și la art. 3 alin. (1) din Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, care consacră principiul potrivit căruia, în toate deciziile ce vizează copiii, indiferent de autoritatea care le adoptă, interesul superior al copilului trebuie să constituie o prioritate.

Se mai arată că relația părinte–copil trebuie să fie una echilibrată, pozitivă și progresivă, menită să ofere copilului stabilitate emoțională, siguranță și bunăstare. Creșterea copiilor într-un climat de afecțiune, grijă și răbdare contribuie la formarea unor adulți responsabili, sănătoși și bine integrați social.

Reclamanta reiterează convingerea că, pentru dezvoltarea corectă și armonioasă a minorilor Untilă ***** și Untilă *****, este benefic ca aceștia să locuiască împreună cu mama. Totodată, faptul că minorii se află în prezent în grija sa nu exonerează pârâtul Untilă Andrei de obligația legală de a contribui la întreținerea acestora.

În aceste condiții, reclamanta apreciază că este îndreptățită să solicite încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori, în temeiul art. 74 și art. 75 din Codul familiei, precum și al art. 18 alin. (1) din Legea nr. 338 din 15 decembrie 1994 privind drepturile copilului, care statuează că ambii părinți poartă, în mod egal, răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, având ca prioritate interesele acestuia.

Se arată că legislația familiei instituie obligația părinților de a-și întreține copiii minori care au nevoie de sprijin material, obligație ce rămâne aplicabilă și după desfacerea căsătoriei. În stabilirea cuantumului pensiei de întreținere, urmează a fi respectat principiul interesului superior al copilului, consacrat inclusiv de art. 9 din Convenția cu privire la drepturile copilului, precum și necesitatea

menținerii unui echilibru între drepturile copiilor și posibilitățile ambilor părinți, în condiții de proporționalitate.

Reclamanta mai invocă dispozițiile art. 76 din Codul familiei și menționează că minorul Untilă ***** suferă de afecțiuni grave de sănătate, fiind diagnosticat cu autism infantil, crize epileptice, retard psiho-verbal și tulburări de comportament. Din această cauză, copilul necesită tratamente medicale și terapii constante, inclusiv intervenții medicamentoase, terapii comportamentale și ședințe de logopedie, ceea ce generează cheltuieli considerabile.

Precizează că doar pachetul lunar pentru terapeutul comportamental depășește suma de 15.000 lei, iar copilul are nevoie de cel puțin șase ședințe lunare de logopedie, fiecare în valoare de 600 lei. În aceste condiții, reclamanta apreciază că un cuantum al pensiei de întreținere în sumă de 7.000 lei, achitat de tată, este unul rezonabil și justificat.

În ceea ce privește minora Untilă *****, se menționează că aceasta manifestă un interes deosebit pentru pictură și urmează să frecventeze cursuri extrașcolare de limba engleză și matematică, cheltuieli pentru care suma de 4.000 lei lunar este apreciată ca fiind proporțională și necesară pentru acoperirea costurilor de întreținere și educație.

În drept, reclamanta Untilă Olesea a fundamentat cererea de chemare în judecată reconvențională pe dispozițiile de la art. 63 alin.(1), art. 74 și art. 75 din Codul familiei și a solicitat stabilirea domiciliului copilului minor Untilă ***** cu mama, Untilă Olesea și încasarea de la pârâtul Untilă Andrei a pensiei de întreținere pentru copilul minor Untilă ***** în sumă de 4 000 lei, iar pentru copilul minor Untilă ***** suma de 7 000 lei până la atingerea majoratului acestora.

**Poziția instanței de fond:**

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 8 aprilie 2025, s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de către Untilă Andrei împotriva Olesei Untilă, cu privire la desfacerea căsătoriei, ca întemeiată.

S-a desfăcut căsătoria încheiată între Untilă Andrei, născut la *****, IDNP: ***** și Untilă (Chetruș) Olesea, născută la *****, IDNP: *****, la data de 31 octombrie 2009, la OSC mun. Chișinău și trecută în Registrul actelor de stare civilă cu nr.1259.

Pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei s-a încasat taxa de stat de la Untilă Andrei în beneficiul statului, în mărime de 500 % din unitatea convențională stabilită, ce constituie 250,00 lei (două sute cincizeci lei, 00 bani).

Copia hotărârii cu privire la desfacerea căsătoriei, în termen de 3 (trei) zile de la data devenirii ei definitive se va transmite I.P. ”Agenția Servicii Publice”, pentru introducerea mențiunilor respective în Registrul actelor de stare civilă.

S-a admis parțial cererea de chemare în judecată reconvențională înaintată de Untilă Olesea împotriva lui Untilă Andrei, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Rîșcani, cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori, ca întemeiată.

S-a stabilit domiciliul copilului minor Untilă *****, născut la *****, IDNP: ***** cu mama Untilă Olesea, născută la *****, IDNP: *****.

S-a încasat lunar de la Untilă Andrei, născut la *****, IDNP: *****, în beneficiul Olesei Untilă, născută la *****, IDNP: *****, pensia pentru întreținerea copilului minor Untilă *****, născut la *****, IDNP: *****, într-o sumă bănească fixă de 4 500,00 lei (patru mii cinci sute lei, 00 bani) și copilului minor Untilă *****, născută la *****, într-o sumă bănească fixă de 2 500,00 lei (două mii cinci sute lei, 00 bani), începând cu 05 decembrie 2024 (data acceptării în procedură a acțiunii reconvenționale) și până la atingerea de către copii a majoratului.

S-a încasat de la Untilă Andrei, născut la *****, IDNP: *****, în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 3 069,97 lei (trei mii șaizeci și nouă lei, 97 bani).

**Solicitarea apelantului:**

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 9 aprilie 2025, Untilă Andrei prin intermediul reprezentantului său, avocatul Bordeniuc Iurii a depus apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 8 aprilie 2025 solicitînd admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii contestate, cu emiterea unei noi hotărîri prin care cererea de chemare în judecată reconvențională să fie respinsă ca neîntemeiată.

**Argumentele părţilor:**

În motivarea cererii de apel, Untilă Andrei prin intermediul reprezentantului său, avocatul Bordeniuc Iurii a invocat că hotărârea instanței de fond este neîntemeiată, ilegală și susceptibilă de casare în partea admiterii acțiunii reconvenționale, întrucât la examinarea cauzei au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept procedural și material.

Susține că hotărârea nu corespunde exigențelor prevăzute de art. 239 Cod de procedură civilă, nefiind una legală și întemeiată, deoarece instanța nu și-a fundamentat concluziile pe circumstanțele constatate nemijlocit și pe probele cercetate în ședință de judecată. De asemenea, instanța nu a realizat o apreciere completă și obiectivă a probelor, astfel cum impune art. 240 Cod de procedură civilă, omițând să stabilească circumstanțele esențiale ale cauzei și să aplice corect legea materială incidentă.

Totodată,menționează că instanța de fond a încălcat dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, întrucât nu a examinat efectiv problemele esențiale deduse judecății și nu a oferit o

motivare suficientă și pertinentă a soluției sale, limitându-se la concluzii formale. Aceste deficiențe sunt de natură să afecteze substanțial legalitatea hotărârii și constituie temei de casare.

Un alt aspect esențial invocat de apelant constă în faptul că instanța de fond a soluționat problema stabilirii domiciliului copilului minor fără a solicita avizul autorității tutelare teritoriale competente pentru domiciliul fiecăruia dintre părinți, așa cum impune expres art. 63 alin. (3) Codul familiei. Prin această omisiune, instanța a soluționat drepturi și interese ale unei autorități care nu a fost antrenată în proces, încălcând astfel normele imperative ale dreptului material și procedural.

În ceea ce privește stabilirea domiciliului copilului minor, instanța nu a ținut cont de criteriile legale prevăzute de art. 63 Codul familiei, respectiv interesul superior al copilului, opinia acestuia raportată la vârstă și gradul de maturitate, atașamentul față de fiecare părinte, relațiile existente între părinte și copil și posibilitățile reale ale părinților de a asigura condiții adecvate de trai și dezvoltare. Lipsa unei analize reale a acestor criterii face ca soluția adoptată să fie nefundamentată.

În ceea ce privește pensia de întreținere, apelantul susține că instanța de fond a stabilit cuantumul acesteia fără a administra probe concludente privind neparticiparea sa la întreținerea copiilor și fără a ține cont de starea materială și familială a ambilor părinți, așa cum impun art. 74 și art. 76 Codul familiei. Reclamanta nu a prezentat probe veridice și suficiente care să demonstreze imposibilitatea participării ambilor părinți la întreținerea copiilor în mod proporțional.

Mai mult, cuantumul pensiei de întreținere stabilit de instanță este disproporționat și nejustificat, în condițiile în care minimul de existență pentru un copil cu vârsta între 7 și 17 ani constituia, potrivit datelor Biroului Național de Statistică pentru semestrul I al anului 2024, suma medie de 3686 lei lunar. Stabilirea unor sume de 4500 lei și respectiv 2500 lei lunar depășește semnificativ acest indicator și nu este susținută de probe privind necesitățile reale ale copiilor sau capacitatea financiară a apelantului, încălcând principiul proporționalității și obligația comună a ambilor părinți de a asigura întreținerea copiilor.

În aceste condiții, apelantul consideră că hotărârea instanței de fond este neîntemeiată, pronunțată cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural și lipsită de o motivare efectivă, ceea ce impune admiterea apelului, casarea hotărârii atacate în partea admiterii acțiunii reconvenționale și pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea reconvențională să fie respinsă ca neîntemeiată.

Respectând principiul contradictorialității, instanța de apel a expediat în adresa intimatei și intervenientului accesoriu cererea de apel, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă pînă la data examinării cererii de apel, vreo referință asupra cererii de apel nu a fost depusă.

**Termenul de declarare a apelului:**

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) a fost pronunțat la 8 aprilie 2025, iar cererea de apel a fost depusă la 29 aprilie 2025 (f.d. 75-76), Completul judiciar constată că aceasta a fost declarată în termenul prevăzut de lege.

**Poziția părților în apel:**

În ședința de judecată a instanței de apel, apelantul Untilă Andrei și reprezentantul acestuia, avocatul Bordeniuc Iurii au susținut apelul în sensul declarat și au solicitat admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărîrii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărîri de respingere a cererii reconvenționale.

Intimata Untilă Olesea, în ședința de judecată a instanței de apel a solicitat respingerea apelului și menținerea hotărârii instanței de fond.

În ședința de judecată a instanței de apel, reprezentantul intimatei, avocatul Cojocaru Dorin nu s-a prezentat, dar a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa.

Intervenientul accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Rîșcani nu s-a prezentat, procedura de citare fiind respectată. Astfel, instanța de apel consideră posibilă examinarea cauzei în apel, în lipsa participanților neprezenți. Or, potrivit art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

**Aprecierea instanţei de apel:**

*Audiind explicațiile reprezentanților părților pe dosar, studiind materialele dosarului şi înscrisurile administrate, analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide cererea de apel ca fiind neîntemeiată şi care urmează a fi respinsă, cu menținerea hotărârii contestate a primei instanțe, din motivele ce succed.*

În acord cu prevederile art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

În temeiul art. 373 alin. (1), (2), (3) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea

circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.

Colegiul judiciar, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe în raport cu prevederile art. 238-241 din Codul de procedură civilă constată că, dispoziţiile procedurale invocate au fost respectate în tot, astfel instanţa de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părţi, a constatat şi elucidat pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, concluziile instanţei de fond expuse în hotărâre fiind în corespundere cu probele administrate, iar normele de drept material au fost aplicate corect.

Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.

Totodată, Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea Gard Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26, Moreira Fereira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, parag.84,98).

Potrivit prevederilor art.2 alin.(3) Codul familiei, relațiile familiale sânt reglementate în conformitate cu următoarele principii: egalitate în drepturi a soților în familie, sprijin reciproc moral şi material, prioritate a educației copilului în familie, manifestare a grijii pentru întreținerea, educația şi apărarea drepturilor şi intereselor membrilor minori şi ale celor inapți de muncă ai familiei, soluționare, pe cale amiabilă, a tuturor problemelor vieții familiale, inadmisibilitate a amestecului deliberat în relațiile familiale, liber acces la apărarea, pe cale judecătorească, a drepturilor şi intereselor legitime ale membrilor familiei.

Conform art. 46 din Codul familiei, drepturile şi obligaţiile reciproce ale părinţilor şi copiilor rezultă din proveniența copiilor, atestată în modul stabilit de lege, iar în temeiul art. 58 alin. (1) din același cod, părinții au drepturi şi obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.

În corespundere cu prevederile art. 74 alin. (1) din Codul familiei, părinţii sînt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material.

Totodată, conform prevederilor art. 76 Codul familiei, în cazurile când părintele care datorează întreținere copilului său are un salariu și/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primește salariu și/sau alte venituri, total sau parțial, în natură, ori nu are un salariu și/sau alte venituri, precum și în alte cazuri când, din anumite motive, încasarea pensiei de întreținere, sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanțial interesele uneia dintre părți, instanța judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă și sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri conform art. 75 Codul familiei. Cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu alin.(1) se determină de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părţilor, de alte circumstanţe importante, cu respectarea prevederilor art.108 şi păstrîndu-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

Potrivit art. 38 alin. (2) lit. d) din Codul familiei, în cazul lipsei unui acord între soți prevăzut la alin. (1) sau dacă se va dovedi că acordul lezează drepturile și interesele copiilor minorii sau ale unuia dintre soți, instanța judecătorească este obligată să stabilească cu cine dintre părinți vor locui copiii minorii după divorț.

Conform art. 63 alin. (1)-(3) din Codul familiei, în cazul cînd părinţii locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vîrsta de 14 ani se determină prin acordul părinţilor. În cazul în care părinţii locuiesc separat, copilul care a atins vârsta de 14 ani alege cu care dintre părinţi vrea să locuiască. Dacă acesta refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul copilului se stabileşte prin acordul părinţilor. Dacă lipseşte acordul părinţilor cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vârsta de 14 ani refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul minorului se stabileşte de către instanţa de judecată, ţinând cont de interesele şi opinia copilului, în conformitate cu vârsta şi gradul său de maturitate. În acest caz, instanţa judecătorească va lua în considerare ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi surori, vîrsta copilului, calităţile morale ale părinţilor, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilităţile părinţilor de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc.) La determinarea domiciliului copilului minor, instanţa judecătorească va cere şi avizul autorităţii tutelare teritoriale în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinţi, care va conţine, după caz, şi informaţia disponibilă privind actele de violenţă în această familie şi persoana agresorului familial.

Din materialul probator administrat, s-a stabilit că la 31 octombrie 2009, Untilă Andrei și Untilă (Chetruș) Olesea au înregistrat căsătoria la Oficiul Stării Civile mun. Chișinău, trecută în registrul actelor de stare civilă cu nr. 1259, fapt

care se confirmă prin certificatul de căsătorie seria CS-V nr. 0717489, eliberat la 31 octombrie 2009, de către Oficiul Stării Civile mun. Chișinău (f.d. 21).

Din căsătorie, reclamantul Untilă Andrei și pârâta Untilă Olesea au doi copii minori: Untilă *****, născută la ***** și Untilă *****, născut la ***** (f.d.7).

Instanța de apel reține că, la 16 august 2024, Untilă Andrei s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Untilă Olesea cu privire la desfacerea căsătoriei.

La 5 decembrie 2024, în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond, Untilă Olesea a depus cerere de chemare în judecată reconvențională împotriva lui Untilă Andrei, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Rîșcani, mun. Chișinău cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor Untilă ***** cu mama și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori Untilă ***** și Untilă ***** (f.d. 23-26).

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a concluzionat asupra temeiniciei acțiunii depuse de Untilă Andrei și a desfăcut căsătoria încheiată între Untilă Andrei, născut la *****, IDNP: ***** și Untilă (Chetruș) Olesea, născută la *****, IDNP: *****, la data de 31 octombrie 2009, la OSC mun. Chișinău și trecută în Registrul actelor de stare civilă cu nr.1259.

Pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei s-a încasat taxa de stat de la Untilă Andrei în beneficiul statului, în mărime de 500 % din unitatea convențională stabilită, ce constituie 250,00 lei (două sute cincizeci lei, 00 bani).

Copia hotărârii cu privire la desfacerea căsătoriei, în termen de 3 (trei) zile de la data devenirii ei definitive se va transmite I.P. ”Agenția Servicii Publice”, pentru introducerea mențiunilor respective în Registrul actelor de stare civilă.

S-a admis parțial cererea de chemare în judecată reconvențională înaintată de Untilă Olesea împotriva lui Untilă Andrei, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Rîșcani, cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori, ca întemeiată.

S-a stabilit domiciliul copilului minor Untilă *****, născut la *****, IDNP: ***** cu mama Untilă Olesea, născută la *****, IDNP: *****.

S-a încasat lunar de la Untilă Andrei, născut la *****, IDNP: *****, în beneficiul Olesei Untilă, născută la *****, IDNP: *****, pensia pentru întreținerea copilului minor Untilă *****, născut la *****, IDNP: *****, într-o sumă bănească fixă de 4 500,00 lei (patru mii cinci sute lei, 00 bani) și copilului minor Untilă *****, născută la *****, într-o sumă bănească fixă de 2 500,00 lei (două mii cinci sute lei, 00 bani), începând cu 05 decembrie 2024 (data acceptării în procedură a acțiunii reconvenționale) și până la atingerea de către copii a majoratului.

S-a încasat de la Untilă Andrei, născut la *****, IDNP: *****, în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 3 069,97 lei (trei mii șaizeci și nouă lei, 97 bani).

Completul judiciar învederează că prin cererea de apel formulată de Untilă Andrei prin intermediul reprezentantului său, avocatul Bordeniuc Iurii se distinge dezacordul cu soluția adoptată de instanţa de fond în partea stabilirii domiciliului copilului minor și în partea încasării pensiei de întreținere a copiilor minori. Respectiv, instanţa de apel se va pronunţa asupra legalităţii actului judecătoresc doar în partea contestată.

Cu referire la stabilirea domiciliului copilului minor Untilă *****, instanța de fond corect a stabilit situația de fapt potrivit căreia, în prezent, Untilă Olesea și copiii minori Untilă ***** și Untilă *****, locuiesc împreună în mun. Chișinău, str. Socoleni *****.

Potrivit Avizului-concluzie cu privire la condițiile de trai ale copiilor la domiciliul mamei, s-a constat că condițiile de trai la mama, pe adresa din mun. Chișinău, str. Socoleni ***** sunt bune și corespund necesităților de creștere și dezvoltare ale copiilor Untilă ***** și Untilă ***** (f.d. 68).

Astfel, Completul judiciar va respinge alegațiile apelantului precum că instanța de fond ar fi soluționat cererea privind stabilirea domiciliului copilului minor cu încălcarea prevederilor art. 63 alin. (3) din Codul familiei, întrucât din materialele dosarului rezultă că autoritatea tutelară teritorială competentă a fost antrenată în proces în calitate de intervenient accesoriu, iar avizul–concluzie privind condițiile de trai ale copiilor la domiciliul mamei a fost solicitat și administrat, fiind depus la dosar (f.d. 68). Acest aviz confirmă că minorul beneficiază de condiții corespunzătoare pentru creștere, educație și dezvoltare, iar instanța de fond l-a avut în vedere la adoptarea soluției.

Totodată, instanța de apel constată că prima instanță a aplicat corect criteriile legale prevăzute de art. 63 din Codul familiei, analizând atașamentul copilului față de mamă, relațiile existente între părine și copil, vârsta minorului *****, necesitățile sale speciale de îngrijire și tratament, precum și posibilitățile reale ale fiecăruia dintre părinți de a asigura condiții adecvate de trai și dezvoltare. Stabilirea domiciliului minorului ***** cu mama corespunde interesului superior al copilului și principiului creșterii fraților împreună, fiind de natură să asigure stabilitate emoțională și continuitate în mediul său de viață.

Raportând normele legal enunțate la circumstanțele speței deduse judecății, Completul reține că prima instanță corect a concluzionat asupra temeiniciei cererii privind încasarea de la Untilă Andrei, în beneficiul Olesei Untilă, a pensiei pentru întreținerea copilului minor Untilă *****, într-o sumă bănească fixă de 4 500,00 lei (patru mii cinci sute lei, 00 bani) și copilului minor Untilă *****, într-o sumă bănească fixă de 2 500,00 lei (două mii cinci sute lei, 00 bani), începând cu 5 decembrie 2024 (data acceptării în procedură a acțiunii reconvenționale) și până la atingerea de către copii a majoratului.

Colegiul civil relevă că la stabilirea cuantumului pensiei de întreținere, instanța urmează să țină cont în primul rând de dreptul copiilor de a beneficia de o întreținere corespunzătoare, precum și de interesele acestuia.

Totodată, Colegiul punctează că la examinarea cauzei, ce vizează copii minori, instanţa este ţinută de respectarea principiului care consacră interesul superior al copilului, însă, în acelaşi timp, instanţa judecătorească este ţinută de respectarea principiului egalităţii în drepturi a părţilor, în special în raporturile de familie, şi principiul legalităţii actelor de dispoziţie emise pe marginea cauzelor deferite judecăţii.

La caz, este relevant speței că normele de drept național și internațional stabilesc că răspunderea pentru creșterea copiilor și asigurarea dezvoltării lor le revine ambilor părinți, care indiferent de situațiile de conflict apărute între ei trebuie să se conducă înainte de orice de interesul superior al copilului, deoarece oricărui copil îi este recunoscut dreptul la un nivel de viață suficient pentru dezvoltarea sa fizică, mintală, spirituală, morală și socială, iar părinților care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

Potrivit art.3 alin. (1) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, ”În toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate”.

Astfel, reieșind din circumstanțele cauzei, Colegiul civil consideră corectă concluzia instanței de fond cu privire la încasarea de la Untilă Andrei, în beneficiul Olesei Untilă, a pensiei pentru întreținerea copilului minor Untilă *****, într-o sumă bănească fixă de 4 500,00 lei (patru mii cinci sute lei, 00 bani) și copilului minor Untilă *****, într-o sumă bănească fixă de 2 500,00 lei (două mii cinci sute lei, 00 bani), începând cu 5 decembrie 2024 (data acceptării în procedură a acțiunii reconvenționale) și până la atingerea de către copii a majoratului.

Or, la stabilirea mărimii sumei bănești fixe încasate pentru fiecare copil, s-a urmărit nivelul decent de asigurare materială a copiilor, suma fiind rezonabilă și care ar asigura pe cât se poate, un trai decent copiilor și ar acoperi în mod real nevoile copiilor și necesitățile de întreținere la această vârstă.

În lumina celor expuse, instanța de apel conchide că pensia pentru întreținerea copiilor minori în mărime de 4 500 lei și respectiv 2 500 lei lunar, este una modestă, proporțională și rezonabilă, raportat la vârsta copiilor, nevoile lor de creștere și educație, precum și la circumstanțele concrete ale părților.

Or, potrivit art. 74 alin. (1) din Codul familiei, părinții sunt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin

material, iar această obligație are caracter imperativ și continuu, nefiind condiționată de prezența unor venituri stabile sau a unei stări materiale confortabile. Norma respectivă consacră principiul solidarității familiale și al priorității nevoilor copilului în raport cu situația personală a părintelui.

Aderent, Colegiul reține că copiii Untilă ***** și Untilă *****, se află la întreținerea mamei Untilă Olesea, respectiv ultimei îi revin un șir întreg de obligațiuni, cum ar fi îngrijirea zilnică și igiena copiilor, procurarea produselor alimentare și prepararea hranei, activități educative și multe altele, respectiv, în aceste condiții, ar fi echitabil ca tatăl copiilor, Untilă ANdrei să contribuie financiar într-o măsura mai mare.

În această ordine de idei, instanța de apel apreciază critic alegațiile apelantului precum că cuantumul pensiei de întreținere stabilit de instanța de fond ar fi disproporționat și nejustificat prin raportare la minimul de existență pentru copii, or, acest indicator are un caracter orientativ și nu reprezintă un plafon maximal al obligației de întreținere. Minimul de existență reflectă strict nivelul minim necesar pentru subzistență, iar nu totalitatea necesităților reale ale copilului, raportate la vârstă, starea de sănătate, nivelul de dezvoltare, mediul educațional și standardul de viață anterior destrămării familiei.

Or, în speță, instanța de fond a ținut cont nu doar de datele statistice generale, ci și de circumstanțele concrete ale cauzei, inclusiv de faptul că minorul Untilă ***** suferă de afecțiuni grave de sănătate, care implică cheltuieli suplimentare și constante pentru tratament medical, terapii specializate și servicii de recuperare, iar minora Untilă ***** necesită resurse financiare pentru educație și dezvoltare extracurriculară. Aceste împrejurări constituie „alte circumstanțe importante” în sensul art. 76 din Codul familiei, care justifică stabilirea pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă, superioară minimului de existență.

Mai mult, Completul judiciar statuează că obligația de întreținere a copiilor minori reprezintă o îndatorire legală și morală de rang prioritar pentru ambii părinți, iar alegațiile apelantului nu pot justifica diminuarea cuantumului pensiei de întreținere sub nivelul minim necesar asigurării unui trai decent al copiilor.

În acest sens, instanța de apel reiterează că, potrivit jurisprudenței constante a Curții Supreme de Justiție, cuantumul pensiei de întreținere nu trebuie stabilit exclusiv prin raportare la veniturile declarate ale părintelui obligat la plată, ci și ținând cont de capacitatea sa reală de muncă, de nivelul de trai și de posibilitățile efective de obținere a veniturilor.

Or, din actele dosarului nu rezultă că apelantul ar fi o persoană lipsită de capacitatea de muncă sau că s-ar afla într-o imposibilitate obiectivă și permanentă de a desfășura activități generatoare de venit.

Mai mult ca atît, Colegiul reține că, obligaţia apelantului de a întreține copiii minori derivă din art.18 alin. (1) al Convenţiei internaţionale cu privire la

drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, potrivit căruia ambii părinţi au o răspundere comună pentru creşterea şi dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creşterea copilului şi asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rînd părinţilor, care trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului. Astfel, reglementările menţionate arată că potrivit legislaţiei atât naţionale, cât şi internaţionale, ambii părinţi au datoria de a compensa cheltuielile pentru întreţinerea copilului minor.

Mai mult, instanța de apel reiterează, că părinții au obligația de a întreține, educa și susține copiii săi minori, astfel, participarea benevolă a tatălui în viața copilului constituie atât un drept al său, la care se și atribuie procurarea de către el la propria inițiativă a produselor, lucrurilor și altor bunuri de necesitate cotidiană, cât și o obligație, la care se referă impunerea lui la plata pensiei de întreținere a copilului.

Instanța de apel atrage atenția că întreținerea unui copil nu presupune doar asigurarea materială a acestuia, ci şi educarea, dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială, tratarea lui în caz de îmbolnăvire (tratarea în acest caz nu presupune doar procurarea medicamentelor), ceea ce implică cheltuieli suplimentare, eforturi şi stres din partea părintelui căruia i-a fost lăsat spre domiciliere şi îngrijire copilul.

Corespunzător, ține de buna-credință și obligația fiecăruia de a contribui material la întreținerea copiilor și în lipsa unei hotărâri a instanței.

La capitolul respectiv, Colegiul decelează că, la stabilirea cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minor instanțele judecătorești vor tine cont de dispozițiile art. 58 alin. (1) și art. 74 alin. (1) Codul familiei, care expres prevăd că părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sânt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat, cât și de informația prezentată de Biroul Național de Statistică despre valoarea minimului de existență pentru un copil, deoarece pensia se încasează pentru întreținerea copilului minor.

Astfel reglementările statuează, că ambii părinți au datoria egală de a participa la întreținerea copiilor minori, indiferent, dacă locuiesc împreună sau separat, iar art. 76 alin. (2) Codul familiei obligă părinții, după separare, să asigure copiilor un nivel de trai apropiat celui existent până la separare.

În ceea ce privește susținerile apelantului referitoare la lipsa unei motivări suficiente, Colegiul reține că hotărârea instanței de fond cuprinde expunerea situației de fapt, analiza probelor administrate și temeiurile de drept aplicabile, îndeplinind cerințele art. 239–240 din Codul de procedură civilă. Faptul că apelantul nu este de acord cu concluziile instanței nu echivalează cu lipsa motivării sau cu încălcarea dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Totodată, având în vedere faptul că partea apelantă nu a contestat hotărârea instanței de fond, în partea încasării cheltuielilor de judecată, Colegiul judiciar consideră inoportun de a se expune în această parte.

Urmare a constatărilor detaliate supra vis-a-vis de circumstanțele faptice ale cazului dedus judecării în ordine de apel, Colegiul concluzionează că, argumentele expuse de către partea apelantă în cererea de apel sunt lipsite de substanță obiectivă, iar instanța de fond - reieșind din cumulul probelor administrate, a soluționat cauza sub toate aspectele de fapt și de drept, în consecință hotărârea emisă fiind legală şi întemeiată, în corespundere cu art. 130 Cod de procedură civilă.

Prin prisma acestor constatări, Completul judiciar concluzionează că la caz dubiul judiciar a fost înlăturat, netemeinicia cerințelor părții apelante a fost demonstrată, iar argumentele invocate de către Untilă Andrei poartă caracter pur formal.

Cercetând cu maximă diligență materialele prezentate, Colegiul notează că dosarul nu conţine vre-un element susceptibil să o facă să ajungă la o altă concluzie în prezenta cauză.

Sintetizând cele detaliate mai sus, statuând cu certitudine că argumentele părții apelante sunt neîntemeiate, iar hotărârea instanţei de fond este legală și întemeiată, Completul judiciar conchide a respinge cererea de apel și de a menține hotărârea contestată.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a), art. 389, art. 390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru-

**d e c i d e :**

Se respinge cererea de apel declarată de Untilă Andrei prin intermediul reprezentantului său, avocatul Bordeniuc Iurii.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 08 aprilie 2025.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Arhip Valeriu

Judecătorii: Corlăteanu Diana

Ghedrovici Nicolae